

Developing a model of factors influencing the success of cryptocurrency startups in Iran with an emphasis on stakeholder participation

Mohammad Ali Abdolazimi¹ , Vahid Makizadeh² , Vahid Reza Mirabi³

1- Department of Management, Qe.c., Islamic Azad University, Qeshm, Iran

2- Associate Professor, Department of Business Administration, University of Hormozgan, Bandar Abbas, Iran

3- Department of Business Administration, CT.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran

Receive:

18 May 2025

Revise:

05 June 2025

Accept:

07 August 2025

Abstract

The aim of the present study is to develop a model of factors affecting the success of cryptocurrency startups in Iran with an emphasis on stakeholder participation. The research is exploratory in nature and its method is applicable and mixed (qualitative-quantitative) in terms of implementation, considering the research objective, including grounded theory for the qualitative part and survey strategy for the quantitative part. The statistical population in the qualitative part included 12 founders of cryptocurrency startups, specialists and experts active in financial markets and digital currencies, selected by the snowball sampling method, and the statistical population in the quantitative part included 197 activists and users of cryptocurrency Iranian startups in the past year. Data collection in the qualitative part was carried out through semi-structured interviews, and in the quantitative part through a questionnaire. MAXQDA software and coding were used in the qualitative data analysis; and SPSS and PLS software were used in the quantitative data analysis. In the qualitative data analysis, 267 initial codes were identified in the form of 40 non-repetitive concepts and 10 subcategories, which include causal conditions, pivotal phenomena, mechanisms and strategies, platforms and contexts, intervening conditions, and consequences. In the quantitative data analysis, the findings from the statistical data analysis through structural equation modeling showed that the relationships between these categories were meaningful and the research hypotheses were confirmed. The results of the analysis showed that effective stakeholder participation and regulatory transparency are key factors in the success of cryptocurrency startups in Iran.

Keywords:

Operational strategies,
Cryptocurrency
industry development,
Regulatory
transparency,
Stakeholder
engagement

Please cite this article as (APA): Abdolazimi, M. A. , Makizadeh, V. and Mirabi, V. R. (2025). Developing a model of factors influencing the success of cryptocurrency startups in Iran with an emphasis on stakeholder participation. *Journal of value creating in Business Management*, 5(3), 381-405.

<https://doi.org/10.22034/jvcbm.2025.530790.1575>

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business. This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Publisher: Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business

Corresponding Author: Vahid Makizadeh

Email: v.makizadeh@hormozgan.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

In the past decade, blockchain technology and cryptocurrencies have been recognized as fundamental innovations in the fields of finance and information technology. Features such as decentralization, transparency, and security have made these technologies a powerful tool for reshaping economic and business processes (Tapscott & Tapscott, 2016). Meanwhile, startups active in the field of cryptocurrencies have provided new opportunities for growth, capital attraction, and value creation by utilizing this technology. A startup is technically any type of company that offers completely new products, services, or mechanisms in the field of growth, commercialization, and production, and is driven by intellectual property or new technology (Tyagi, 2022). On one hand, startups create jobs and cause economic growth, and on the other hand, they play a fundamental role in solving some of the important challenges of society (McCarthy et al., 2023). These companies have enormous potential in improving the level of innovation and competitiveness of the national economy (Abbasi et al., 2024). Previous research has mainly focused on technical or economic aspects, while the strategic role of stakeholder engagement as a critical factor in the success of these startups has been less explored (Moradi & Ghaffari, 2023). This research gap highlights the need to develop an integrated model. From a fundamental perspective, this research provides a new framework for understanding the dynamics of cryptocurrency startup success by integrating stakeholder management and digital entrepreneurship theories. From an applicable perspective, the findings of this research can help policymakers, investors, and startup founders design operational strategies and set smart regulations. Recent studies in the field of cryptocurrency startup success have mainly focused on internal factors such as blockchain technology (Zhang et al., 2021) or external factors such as government regulations (Rahmani et al., 2021). Therefore, this research seeks to answer the question: What are the factors affecting the success of cryptocurrency startups in Iran with an emphasis on stakeholder participation?

Theoretical Framework

Success of Cryptocurrency Startups

Startups are new businesses that seek to solve a problem or respond to a market need with new models. Despite economic and political challenges, significant growth in the establishment of startups is observed in the Iranian entrepreneurial ecosystem. However, the high failure rate in this area requires a more detailed analysis of the reasons for their success or failure (Moradiziba et al., 2023). The concept of success of cryptocurrency startups has been defined in a multidimensional manner in contemporary research literature. Success is considered to be the achievement of financial stability, market acceptance, and long-term survival in the digital ecosystem, while Lee & Wong (2022) emphasize operational indicators such as the growth of active users and transaction volume.

Adegbite (2024) studied the impact of government and central bank involvement on the success of cryptocurrency startups, and their findings showed that transparent regulations and institutional support from governments and central banks play a vital role in the growth and development of cryptocurrency startups. These factors help build public trust and attract investors, leading to the sustainable growth of these startups.

Soleimani (2024) examined new digital marketing strategies for the growth and development of startups. The findings of this study show that utilizing new digital marketing approaches can not only increase the effectiveness of marketing campaigns, but also help startups gain sustainable advantages in competitive markets. This article aims to be a useful resource for entrepreneurs, marketing managers, and digital marketing researchers by providing practical suggestions for implementing these strategies in startups, especially in emerging

environments and developing economies. These suggestions include creating appropriate digital infrastructure, training employees, collaborating with professional consultants, and using advanced analytical tools to monitor and evaluate the performance of marketing campaigns.

Research Methodology

The research is exploratory in nature and; considering the research objective, its method is applicable and mixed (qualitative-quantitative) in terms of implementation; including grounded theory for the qualitative part and survey strategy for the quantitative part. The statistical population in the qualitative part included 12 founders of cryptocurrency startups, specialists and experts active in financial markets and digital currencies, selected by the snowball sampling method, and the statistical population in the quantitative part included 197 activists and users of cryptocurrency Iranian startups in the past year. Data collection in the qualitative part was done through semi-structured interviews and in the quantitative part through questionnaires.

Research findings

Coding and MAXQDA software were used in the data analysis of qualitative part, and SPSS and PLS software were used in the quantitative part. In the qualitative part, 267 initial codes were identified in the form of 40 non-repetitive concepts and 10 subcategories, which include causal conditions, pivotal phenomena, mechanisms and strategies, platforms and contexts, intervening conditions and consequences. In the quantitative part, the findings from the statistical data analysis through structural equation modeling showed that the relationships between these categories were meaningful and the research hypotheses were confirmed. The results of the analysis showed that effective stakeholder participation and regulatory transparency are key factors in the success of cryptocurrency startups in Iran.

Conclusion

The present study aimed to develop a model of factors influencing the success of cryptocurrency startups in Iran with an emphasis on stakeholder participation. The findings of this study are consistent with previous studies of Adegbite (2024), Abbasi et al. (2024), Soleimani (2024), Moradiziba et al. (2023), Radmehr & Sohrabi (2023), Keshvari (2022), Hosseini & Ahmadi (2021), Roshani et al. (2020), Kalinov & Erofeeva (2023), Nakamoto (2019), Carstens (2019), Tapscott & Tapscott (2016), Benetton & Compiani (2024), and Allen et al. (2023). Adegbite (2024) showed that transparent regulations and institutional support from governments and central banks play a vital role in the growth and development of cryptocurrency startups. These factors help to build public trust and attract investors, leading to the sustainable growth of these startups.

Based on the results of this study, the following suggestions are made:

For the development of cryptocurrency startups, several practical and strategic suggestions can help facilitate and accelerate the growth of this industry. The first step is to formulate transparent and sustainable legal and regulatory policies that help facilitate the activities of startups. This requires cooperation between government institutions and the private sector to regulate innovative regulations and create support mechanisms investigated by the central bank, so that the supervision and development of the cryptocurrency industry is facilitated in a desirable way. In addition, the development of technological and security infrastructure is also of particular importance. To address hacking threats and security issues, more investment is needed in cybersecurity and technology infrastructure.

توسعه مدل عوامل مؤثر بر موفقیت استارت آپ‌های رمز ارز در ایران با تأکید بر مشارکت ذی‌نفعان

محمد علی عبدالعظیمی^۱ ID، وحید مکی زاده^۲ ID، وحید رضا میرابی^۳ ID

- ۱- دانشجوی دکتری، گروه مدیریت بازرگانی، واحد قشم، دانشگاه آزاد اسلامی، قشم، ایران
- ۲- دانشیار، گروه مدیریت بازرگانی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران
- ۳- گروه مدیریت بازرگانی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

هدف پژوهش حاضر توسعه مدل عوامل مؤثر بر موفقیت استارت آپ‌های رمز ارز در ایران با تأکید بر مشارکت ذی‌نفعان می‌باشد. پژوهش از نوع اکتشافی و روش آن با توجه به هدف پژوهش، کاربردی و از حیث شیوه اجرا، آمیخته (کیفی-کمی)، شامل گراند تئوری برای بخش کیفی و استراتژی پیمایشی برای بخش کمی می‌باشد. جامعه آماری در بخش کیفی شامل ۱۲ نفر از بنیان‌گذاران استارت آپ‌های رمز ارز، متخصصین و خبرگان فعال در بازارهای مالی و ارزهای دیجیتال و با روش نمونه‌گیری گلوله برفی انتخاب شدند و جامعه آماری در بخش کمی شامل ۱۹۷ نفر از فعالان و کاربران استارت آپ‌های رمز ارز که در یک سال گذشته از استارت آپ‌های ایرانی می‌باشد. گردآوری داده‌ها در بخش کیفی از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته و در بخش کمی پرسشنامه صورت گرفت. در تجزیه و تحلیل داده‌های بخش کیفی از کدگذاری و نرم افزار MAXQDA و در بخش کمی از نرم افزار SPSS و PLS استفاده شد. در بخش کیفی، ۲۶۷ کد اولیه در قالب ۴۰ مفهوم غیر تکراری و ۱۰ مقوله فرعی شناسایی شد که شامل شرایط علی، پدیده محوری، مکانیزم‌ها و راهبردها، بسترها و زمینه‌ها، شرایط مداخله‌گر و پیامدها هستند. در بخش کمی، یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌های آماری از طریق مدل‌سازی معادلات ساختاری نشان داد که روابط بین این مقوله‌ها معنادار بوده و فرضیه‌های پژوهش تأیید شدند. نتایج تحلیل نشان داد که مشارکت مؤثر ذی‌نفعان و شفافیت قوانین از عوامل کلیدی موفقیت استارت آپ‌های رمز ارز در ایران هستند.

تاریخ دریافت: ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۴

تاریخ بازنگری: ۱۵ خرداد ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۱۶ مرداد ۱۴۰۴

کلید واژه‌ها:

استراتژی‌های عملیاتی، توسعه صنعت رمز ارز، شفافیت قوانین، مشارکت ذی‌نفعان

لطفاً به این مقاله استناد کنید (APA): عبدالعظیمی، محمد علی، مکی زاده، وحید و میرابی، وحید رضا. (۱۴۰۴). توسعه مدل عوامل مؤثر بر موفقیت استارت آپ‌های رمز ارز در ایران با تأکید بر مشارکت ذی‌نفعان. فصلنامه ارزش آفرینی در مدیریت کسب و کار. ۵(۳). ۳۸۱-۴۰۵.

<https://doi.org/10.22034/jvcbm.2025.530790.1575>

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Research Center of Resource Management Studies and Knowledge-Based Business. This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

ناشر: مرکز پژوهشی مطالعات مدیریت منابع و کسب و کار دانش محور

نویسنده مسئول: وحید مکی زاده

ایمیل: v.makizadeh@hormozgan.ac.ir

مقدمه

در دهه گذشته، فناوری بلاک چین و رمزارزها به عنوان نوآوری‌هایی بنیادین در عرصه مالی و فناوری اطلاعات شناخته شده‌اند. ویژگی‌هایی نظیر تمرکززدایی، شفافیت و امنیت، این فناوری‌ها را به ابزاری توانمند برای بازآفرینی فرآیندهای اقتصادی و کسب و کار تبدیل کرده‌اند (Tapscott & Tapscott, 2016). در این میان، استارت‌آپ‌های فعال در حوزه رمزارزها با بهره‌گیری از این فناوری، فرصت‌های نوینی برای رشد، جذب سرمایه و ایجاد ارزش افزوده فراهم ساخته‌اند. استارت‌آپ استارت‌آپ از نظر فنی به هر نوع شرکتی گفته می‌شود که در زمینه رشد، تجاری سازی و تولید کالاها، خدمات یا مکانیسم‌های کاملاً جدیدی ارائه می‌کند و توسط مالکیت معنوی یا فناوری جدید هدایت می‌شود (Tyagi, 2022). استارت‌آپها از سویی ایجاد شغل کرده و باعث رشد اقتصادی می‌شوند و از دیگر سو در رفع برخی از چالشهای مهم جامعه نقش اساسی دارند (McCarthy et al, 2023). این شرکتها از پتانسیل عظیمی در ارتقای سطح نوآوری و رقابت پذیری اقتصاد ملی برخوردارند (Abbasi et al, 2024).

در ایران نیز، با وجود محدودیت‌های ناشی از تحریم‌های بین‌المللی، ناپایداری اقتصادی و چالش‌های ساختاری نظام بانکی، توجه به رمزارزها به عنوان راهکاری جایگزین برای تبادلات مالی و توسعه اقتصادی افزایش یافته است (Adamei & Fard, 2024). با این حال، بسیاری از استارت‌آپ‌های رمزارزی در مراحل اولیه فعالیت خود با شکست مواجه می‌شوند؛ چالشی که ریشه در عوامل متعددی همچون نبود مدل‌های بومی موفقیت، ضعف در مشارکت ذی‌نفعان و فقدان چارچوب‌های راهبردی دارد. علیرغم رشد سریع بازار رمزارزها در ایران، نرخ شکست استارت‌آپ‌های این حوزه به‌ویژه تحت تأثیر چالش‌های نظارتی، نوسانات شدید بازار، کمبود سرمایه‌گذاری نظام‌مند و عدم هماهنگی میان ذی‌نفعان، قابل توجه است (Karimi et al, 2022). تحقیقات پیشین عمدتاً بر جنبه‌های فنی یا اقتصادی متمرکز بوده‌اند، در حالی که نقش راهبردی مشارکت ذی‌نفعان به عنوان یک عامل حیاتی در موفقیت این استارت‌آپ‌ها کمتر مورد بررسی قرار گرفته است (Moradi & Ghaffari, 2023). این شکاف پژوهشی، ضرورت توسعه یک مدل یکپارچه را نشان می‌دهد. از منظر بنیادی، این پژوهش با تلفیق نظریه‌های مدیریت ذی‌نفعان و کارآفرینی دیجیتال، چارچوبی نوین برای درک پویایی‌های موفقیت استارت‌آپ‌های رمزارز ارائه می‌دهد. از منظر کاربردی، یافته‌های این پژوهش می‌تواند به سیاست‌گذاران، سرمایه‌گذاران و بنیان‌گذاران استارت‌آپ‌ها در طراحی راهبردهای عملیاتی و تنظیم مقررات هوشمند کمک کند. مطالعات اخیر در حوزه موفقیت استارت‌آپ‌های رمزارز عمدتاً بر عوامل داخلی مانند فناوری بلاک چین (Zhang et al, 2021) یا عوامل خارجی مانند مقررات دولتی (Rahmani et al, 2021) متمرکز بوده‌اند. با این حال، پژوهش‌های معدودی به تعامل پویای ذی‌نفعان چندگانه و تأثیر آن بر بقای بلندمدت این استارت‌آپ‌ها پرداخته‌اند (Hosseini et al, 2024). همچنین، اکثر مدل‌های موجود مبتنی بر بافتارهای کشورهای توسعه یافته هستند و تطبیق آن‌ها با شرایط خاص ایران مورد غفلت واقع شده است.

این پژوهش با هدف اصلی توسعه مدلی جامع برای شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت استارت‌آپ‌های رمزارز در ایران طراحی شده است. تمرکز اصلی این مدل بر تحلیل نقش محوری مشارکت ذی‌نفعان کلیدی شامل نهادهای حاکمیتی، سرمایه‌گذاران، توسعه‌دهندگان و کاربران نهایی می‌باشد. در این راستا، پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به دو سؤال اساسی است: نخست اینکه چه عواملی به صورت سیستماتیک بر موفقیت استارت‌آپ‌های فعال در حوزه رمزارز در بستر

ایران تأثیرگذار هستند؟ و دوم اینکه الگوهای مشارکت و تعامل ذی‌نفعان اصلی چگونه می‌تواند بر پایداری و رشد بلندمدت این کسب‌وکارها تأثیر بگذارد؟ این مطالعه از طریق ترکیب روش‌های کیفی و کمی، درصدد است تا با ارائه مدلی بومی‌سازی شده، چارچوبی نوین برای درک پویایی‌های موفقیت در این حوزه ارائه نماید. این مطالعه از چند جهت حاوی نوآوری‌های اساسی در حوزه پژوهش‌های مرتبط با استارت‌آپ‌های رمز ارز محسوب می‌شود. نخست آنکه به عنوان اولین تحقیق نظام‌مند، به بررسی جامع نقش ذی‌نفعان چندلایه شامل نهادهای حاکمیتی، بخش خصوصی و جامعه کاربری در موفقیت استارت‌آپ‌های رمز ارز در ایران می‌پردازد. نوآوری دوم ارائه مدلی بومی‌سازی شده است که به طور خاص ویژگی‌های منحصر به فرد محیط کسب‌وکار دیجیتال ایران، از جمله تحریم‌های بین‌المللی، چارچوب‌های قانونی خاص و شرایط اقتصادی ویژه کشور را مد نظر قرار می‌دهد. لذا این پژوهش به دنبال پاسخ به این سؤال است که: عوامل مؤثر بر موفقیت استارت‌آپ‌های رمز ارز در ایران با تأکید بر مشارکت ذی‌نفعان چگونه می‌باشد؟

ادبیات نظری

موفقیت استارت‌آپ‌های رمز ارز

در عصر تحول دیجیتال، استارت‌آپ‌ها به عنوان یکی از محرک‌های اصلی نوآوری و اشتغال‌زایی در اقتصاد جهانی با چالش‌ها و فرصت‌های بی‌سابقه‌ای روبه‌رو هستند. موفقیت در بازارهای پویای امروزی مستلزم بهره‌گیری از استراتژی‌های بازاریابی دیجیتالیست که با پیشرفت فناوری و تغییرات سریع رفتار مصرف‌کنندگان همسو باشد (Soleimani, 2024). استارت‌آپ‌ها کسب و کارهای نوپایی هستند که با مدل‌های جدید، به دنبال حل یک مسئله یا پاسخ به یک نیاز بازار هستند. در اکوسیستم کارآفرینی ایران، با وجود چالش‌های اقتصادی و سیاسی، رشد قابل توجهی در زمینه تأسیس استارت‌آپ‌ها مشاهده می‌شود. با این حال، نرخ شکست بالا در این حوزه، نیازمند تحلیل دقیق‌تر دلایل موفقیت یا عدم موفقیت آن‌هاست (Moradziba et al, 2023). مفهوم موفقیت استارت‌آپ‌های رمز ارز در ادبیات پژوهشی معاصر به صورت چندبعدی تعریف شده است. موفقیت را دستیابی به ثبات مالی، پذیرش بازار و بقای بلندمدت در اکوسیستم دیجیتال می‌دانند، در حالی که (Lee & Wong, 2022) بر شاخص‌های عملیاتی مانند رشد کاربران فعال و حجم معاملات تأکید دارند. در بافت ایران، موفقیت را علاوه بر معیارهای جهانی، شامل توانایی عبور از چالش‌های نظارتی خاص کشور می‌دانند. از سوی دیگر، مشارکت ذی‌نفعان که (Garcia-Lopez & Rodriguez, 2023) آن را فرآیند تعامل فعال بازیگران کلیدی تعریف می‌کند، در پژوهش (Ahmadzadeh & Soltani, 2022) به عنوان یک عامل چندسطحی و پایدار در اکوسیستم رمز ارزها معرفی شده است. از منظر تاریخی، مطالعه موفقیت استارت‌آپ‌های رمز ارز تحول قابل توجهی داشته است. در حالی که پژوهش‌های اولیه (Zhang et al, 2021). ابعاد مالی و اقتصادی را مورد توجه قرار دادند. تحول اخیر در این حوزه به سمت بررسی عوامل نهادی و نقش ذی‌نفعان گرایش یافته است. مفهوم مشارکت ذی‌نفعان نیز که ریشه در نظریه فریمن دارد، در حوزه رمز ارزها از سال ۲۰۱۷ با ظهور سازمان‌های خودگردان غیرمتمرکز (Hosseini et al, 2024) و در ایران از ۲۰۲۰ با تصویب مقررات مربوطه (Moradi & Ghaffari, 2023) تحول یافته است. در بررسی دیدگاه‌های صاحب‌نظران، می‌توان به تفاوت‌های مکتبی قابل توجهی اشاره کرد. مکتب آمریکایی بر شاخص‌های مالی تأکید دارد، در حالی که رویکرد اروپایی ابعاد پایداری اجتماعی و محیطی را برجسته می‌کند. در پژوهش‌های ایرانی، سازگاری با شرایط تحریم به عنوان بعد اضافه موفقیت مطرح شده است. در

مورد مشارکت ذی‌نفعان نیز دیدگاه‌ها از تأکید بر نقش محوری دولت تا اهمیت جامعه کاربری در شبکه‌های غیرمتمرکز در نوسان است. روابط بین این متغیرها در پژوهش‌های اخیر به صورت جامع‌تری بررسی شده است. مطالعاتی مانند (Li & Wong, 2023) رابطه علی مشارکت ذی‌نفعان با موفقیت را از طریق مکانیسم‌های افزایش سرمایه‌گذاری و ثبات نظارتی تبیین کرده‌اند. در بافت ایران، (Mohammadi et al, 2024) نشان داده‌اند که شدت این رابطه به سطح بلوغ بازار رمز ارزها بستگی دارد. این روابط در سطوح مختلف تحلیل نیز بررسی شده‌اند: در سطح خرد، تعامل توسعه‌دهندگان و کاربران بر پذیرش فناوری تأثیر می‌گذارد، در حالی که در سطح کلان، سیاست‌گذاری دولت تعیین‌کننده ثبات محیطی است (Abbasi et al, 2023).

پیشینه پژوهش

(Adegbite, 2024) در تحقیقی تأثیر مشارکت دولت‌ها و بانک‌های مرکزی بر موفقیت استارت‌آپ‌های رمز ارز را بررسی کرده‌اند و یافته‌های آن‌ها نشان می‌دهد که قوانین شفاف و حمایت نهادی از سوی دولت‌ها و بانک‌های مرکزی، نقش حیاتی در رشد و توسعه استارت‌آپ‌های رمز ارز ایفا می‌کند. این عوامل به ایجاد اعتماد عمومی و جذب سرمایه‌گذاران کمک کرده و موجب رشد پایدار این استارت‌آپ‌ها می‌شود.

(Abbasi et al, 2024) به بررسی شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت استارت‌آپ‌ها پرداختند. پس از تحلیل داده‌ها با استفاده از روش تحلیل مضمون، عوامل مؤثر بر موفقیت استارت‌آپ‌های موفق در قالب ۸ مضمون سازمان‌دهنده و ۲۶ مضمون پایه استخراج شد. مضمون‌های سازمان‌دهنده عبارتند از: «تفکر سیستمی»، «آینده‌نگری فعال»، «خلاقیت و نوآوری»، «یادگیری سازمانی»، «تیم‌سازی»، «تأمین مالی»، «مهارت‌های کسب و کار»، و «بازارگرایی». مقوله تفکر سیستمی شامل از سه مضمون پایه انطباق‌پذیری، رشد برنامه‌ریزی‌شده، و هماهنگی میان‌وظیفه‌ای می‌باشد. مقوله آینده‌نگری فعال از چهار مضمون پایه هدف‌گذاری، خودکارآمدی و سخت‌کوشی، تجربه و علاقه به کار، و ریسک‌پذیری تشکیل شده است. مقوله خلاقیت و نوآوری شامل سه مضمون پایه ایده‌پردازی خلاقانه، بکارگیری فناوری‌های نوین، و طراحی و تولید محصولات کاربردی می‌باشد. مقوله یادگیری سازمانی از سه مضمون پایه پذیرش تغییر، یادگیری مستمری و تسهیم دانش تشکیل شده است. مقوله تیم‌سازی شامل سه مضمون پایه تخصص‌گرایی، کار تیمی، و مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی می‌باشد. مقوله تأمین مالی از دو مضمون پایه جذب سرمایه و درآمدزایی تشکیل شده است. مقوله مهارت‌های کسب و کار شامل سه مضمون پایه حل مسئله، تصمیم‌گیری، و تبلیغات و اطلاع‌رسانی می‌باشد. و در نهایت مقوله بازارگرایی از پنج مضمون پایه انتخاب بازار هدف و ایجاد تمایز، مشتری‌گرایی، آوازه‌جویی، توسعه و تنوع محصول، و ارائه خدمات و پشتیبانی تشکیل شده است.

(Soleimani, 2024) به بررسی استراتژی‌های نوین بازاریابی دیجیتال برای رشد و توسعه استارت‌آپ‌ها پرداخت. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که بهره‌گیری از رویکردهای نوین بازاریابی دیجیتال نه تنها می‌تواند اثربخشی کمپین‌های بازاریابی را افزایش دهد، بلکه به استارت‌آپ‌ها کمک می‌کند تا در بازارهای رقابتی مزیت‌های پایدار کسب کنند. این مقاله با ارائه پیشنهادهایی عملی برای پیاده‌سازی این استراتژی‌ها در استارت‌آپ‌ها، به ویژه در محیط‌های نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه، سعی دارد منبعی مفید برای کارآفرینان، مدیران بازاریابی، و پژوهشگران حوزه

بازاریابی دیجیتال باشد. این پیشنهادها شامل ایجاد زیرساخت‌های مناسب دیجیتال، آموزش کارکنان، همکاری با مشاوران حرفه‌ای و استفاده از ابزارهای تحلیلی پیشرفته برای رصد و ارزیابی عملکرد کمپین‌های بازاریابی است. (Moradiziba et al, 2023) به بررسی تدوین مدل استراتژی‌های بازاریابی دیجیتال در استارت آپ‌های موفق ایرانی پرداختند. نتایج بخش کیفی حاکی از آن بوده که ۲۴۱ کد اولیه، ۴۶ کد محوری و ۱۴ کد گزینشی شناسایی و استخراج شدند. نتایج تحقیق نشان داد شرایط علی با ۴ متغیر قابلیت شبکه‌ای، بکارگیری هوش مصنوعی، قابلیت بازاریابی و دانش مشتری بر استراتژی‌های بازاریابی دیجیتال تأثیر دارند و نتایج تحلیل عاملی تاییدی نشان داد که شاخص‌های برازش مدل مورد تأیید قرار گرفتند.

(Radmehr & Sohrabi, 2023) به بررسی تأثیر سیاست‌های مالی دولت بر استارت آپ‌های رمز ارز پرداخته‌اند، یافته‌اند که شفافیت در قوانین و سیاست‌های حمایتی دولت، نقش کلیدی در تسریع رشد استارت آپ‌ها ایفا می‌کند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که نبود سیاست‌های شفاف و حمایت ناکافی از سوی دولت، موجب کندی فرآیند رشد و توسعه استارت آپ‌ها در این حوزه می‌شود.

(Kalinov & Erofeeva, 2023) در تحقیقی به تحلیل نقش چارچوب‌های نظارتی بر آینده استارت آپ‌های بلاک چین پرداخته‌اند و یافته‌های آن‌ها نشان می‌دهد که سیاست‌ها و قوانین مختلف در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته تأثیر به سزایی بر رشد و پذیرش این فناوری دارند. به‌ویژه، قوانین شفاف و حمایتی در کشورهای در حال توسعه می‌تواند به تسریع پذیرش و توسعه استارت آپ‌های بلاک چین کمک کند.

(Roshani et al, 2020) به بررسی تدوین الگوی موفقیت استارت آپ‌های فینتک ایران با رویکرد داده بنیاد پرداختند. نتایج بخش کیفی نشان داد عوامل علی مؤثر بر موفقیت استارت آپ‌های فینتک ایران عبارتند از تفکر راهبردی، توسعه ارتباطات درون سازمانی و تعاملات برون سازمانی، تمرکز بر طراحی و پیاده سازی درست عناصر آمیخته بازاریابی و ویژگی‌های بنیانگذاران و اعضای تیم. در بخش کمی، مدل مفهومی ارائه شده مورد آزمون قرار گرفت و ۱۳ فرضیه مورد تأیید و ۴ فرضیه رد شدند. رویکردها در استارت آپ‌های فینتک موجب همگامی با تغییرات جهانی و محیط داخلی شده و علاوه بر اینکه کسب و کار نوپا را به کسب مزیت رقابتی هدایت می‌کند، می‌تواند منجر به ارزش آفرینی برای جامعه و کسب و کارهای کوچک و نوپا شود.

(Nakamoto, 2019) در تحقیقی تأثیر بلاک چین بر کاهش هزینه‌های تراکنش و افزایش شفافیت مالی را بررسی کرده است و یافته‌های آن نشان می‌دهد که وجود چارچوب‌های قانونی شفاف برای پذیرش عمومی فناوری بلاک چین و رمز ارزها ضروری است. این چارچوب‌ها نه تنها به تقویت اعتماد عمومی کمک می‌کنند، بلکه به تسهیل توسعه استارت آپ‌های رمز ارز در بستر اقتصادی و قانونی کمک می‌کنند.

(Carstens, 2019) در مقاله خود به بررسی نقش بانک‌های مرکزی در تقویت اعتماد عمومی، تنظیم مقررات، و توسعه زیرساخت‌های امن برای فناوری‌های مالی نوین پرداخته‌است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که بانک‌های مرکزی با تدوین قوانین شفاف و ایجاد زیرساخت‌های امن می‌توانند به ارتقا اعتماد عمومی در حوزه ارزهای دیجیتال کمک کرده و محیطی پایدار برای توسعه استارت آپ‌های رمز ارز و پذیرش عمومی آن‌ها فراهم آورد. این امر به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه، از جمله ایران، اهمیت ویژه‌ای دارد.

(Tapscott & Tapscott, 2016) در پژوهشی به بررسی تغییر سیستم‌های مالی سنتی و مشارکت ذی‌نفعان در اکوسیستم مالی جدید پرداخته‌اند و نشان داده‌اند که همکاری مؤثر بین ذی‌نفعان می‌تواند به تقویت اعتماد عمومی و تسهیل توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز برای رشد استارت‌آپ‌های رمز ارز کمک کند. این مطالعه تأکید دارد که ایجاد تعاملات سازنده میان دولت‌ها، بانک‌ها و سایر نهادهای مالی، به‌ویژه در زمینه قوانین و سیاست‌های حمایتی، از عوامل کلیدی برای موفقیت و پذیرش بیشتر فناوری‌های نوین مالی است.

روش‌شناسی تحقیق

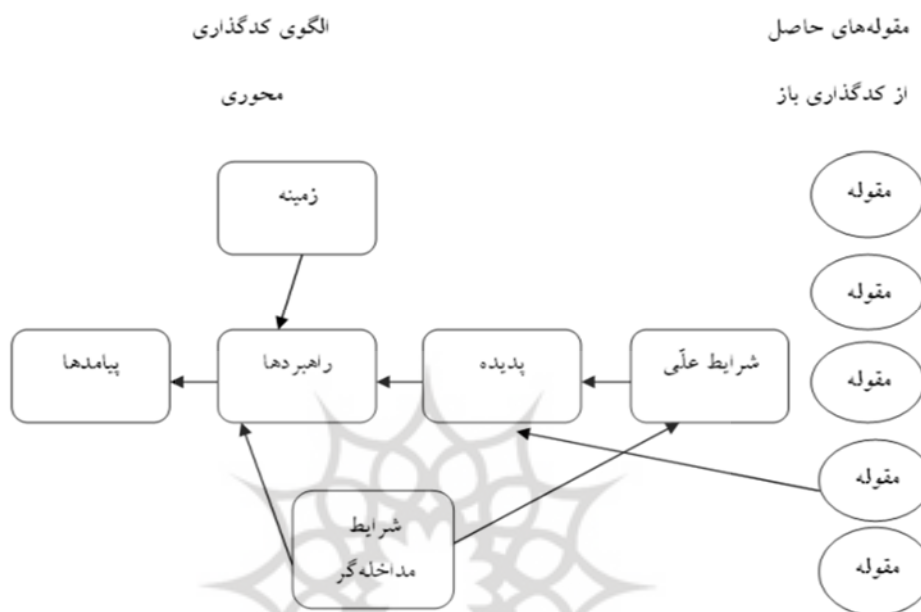
پژوهش حاضر به‌منظور دستیابی به اهداف کاربردی و عملی در دست‌بندی پژوهش‌های ترکیبی (کیفی و کمی) قرار می‌گیرد. در این پژوهش در بخش کیفی از رویکرد نظام‌مند داده‌بنیاد استفاده شده و ابزارهایی چون مطالعات کتابخانه‌ای، بررسی متون تخصصی و مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته به کار رفته‌است. جامعه آماری شامل ۱۲ نفر از بنیان‌گذاران استارت‌آپ‌های رمز ارز، متخصصین و اساتید این حوزه است. داده‌ها از طریق مصاحبه با دو گروه گردآوری شده‌اند: بنیان‌گذاران استارت‌آپ‌ها و مدیران خبره در حوزه رمز ارز.

جدول ۱. مشخصات مصاحبه شونده‌گان

مصاحبه شونده‌گان	سمت مصاحبه شونده	تحصیلات
مصاحبه اول	مدیر کسب و کار بانک خصوصی	دکتر
مصاحبه دوم	کوچینگ حوزه استارت‌آپ رمز ارز و مدیر توسعه کسب و کار	دکتر
مصاحبه سوم	عضو هیئت علمی دانشگاه، مشاور کسب و کار و ارزیاب استارت‌آپ‌های رمز ارز	دکتر
مصاحبه چهارم	مدیر عامل استارت‌آپ رمز ارز در ایران	دکتر
مصاحبه پنجم	مدیر عامل استارت‌آپ رمز ارز در ایران	کارشناسی ارشد
مصاحبه ششم	معاونت ارزی بانک دولتی	کارشناسی ارشد
مصاحبه هفتم	فعال و مشاور استارت‌آپ‌های حوزه استارت‌آپ‌های رمز ارز	کارشناسی ارشد
مصاحبه هشتم	مدیر ارشد بازاریابی استارت‌آپ رمز ارز	کارشناسی ارشد
مصاحبه نهم	مدیر ارشد بازاریابی استارت‌آپ رمز ارز	کارشناسی ارشد
مصاحبه دهم	مدیر پشتیبانی و فنی استارت‌آپ رمز ارز	کارشناسی ارشد
مصاحبه یازدهم	متخصص و مشاور در راه اندازی استارت‌آپ‌های رمز ارز	کارشناسی ارشد
مصاحبه دوازدهم	تریدر و فعال حوزه استارت‌آپ‌های رمز ارز	کارشناسی ارشد

نمونه‌گیری گلوله برفی استفاده شده و مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافته‌است. داده‌ها به نرم‌افزار مکس کیودا منتقل و کدگذاری باز و محوری انجام شد. کدگذاری محوری با رویکرد اشتراوس-کوربین به سه عنصر ذی‌نفعان، راهبردهای میانجی، و پیامدها پرداخته‌است.

داده‌های اولیه در فرمت پی دی اف به نرم‌افزار تحلیل کیفی مکس کیودا نسخه ۲۲ منتقل شده و فرایند کدگذاری باز انجام شد. پس از پایان کدگذاری باز، کدگذاری محوری شامل تجمیع و دسته‌بندی کدهای باز و برقراری ارتباط بین کدها و تشکیل مقوله‌ها انجام شد. جهت کدگذاری محوری به رویکرد اشتراوس- کوربین شامل پدیده محوری، شرایط علی، راهبردها، شرایط مداخله‌گر و پیامدها توجه شده‌است (شکل زیر).

شکل ۱. کدگذاری نظریه پردازی داده بنیان؛ از کدگذاری باز تا الگوی کدگذاری محوری بر مبنای رویکرد اشتراوس- کوربین

در این پژوهش جهت بررسی روایی، از روش آندریاس استفاده شده‌است. روایی سازه و روایی درونی با افزایش تعداد مصاحبه‌شوندگان پس از دستیابی به اشباع نظری اطمینان حاصل شد. جهت بررسی پایایی از روش هولستی استفاده شده‌است. برای تعیین پایایی داده‌ها بر حسب درصد توافق مشاهده‌شده به شرح ذیل ارائه کرده‌است. مقدار PAO بین صفر (عدم توافق) و یک (توافق کامل) است و اگر از ۰,۷ بزرگ‌تر باشد مطلوب می‌باشد (Mohammadipour, 2010).

$$\text{PAO} = \frac{\text{تعداد توافقات}}{\text{تعداد کل کدها}} \times 100\%$$

درصد توافق

نکته قابل توجه اینست که نرم‌افزار MAXQDA قابلیت توافق بین دو کدگذار را در قالب گزینه Intercoder Agreement ارائه داده‌است.

جدول ۲. محاسبه پایایی به روش درصد توافق بین دو کدگذار

عنوان مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	درصد توافق بین دو کدگذار
مصاحبه اول	۸۰	۳۴	۱۶	۰.۸۵

بنابراین مقدار درصد توافق درون موضوعی به روش هولستی برای مصاحبه انجام گرفته در این پژوهش برابر ۰.۸۵ است، با توجه به اینکه این میزان بزرگتر از ۰.۷ است، پایایی مورد تأیید است.

جهت ساخت پرسشنامه این پژوهش ابتدا بر اساس نتایج تحلیل کیفی، به ازای هر مقوله فرعی، تعدادی سؤال توسط پژوهشگر (نزدیک به مفاهیم طرح شده توسط مصاحبه شوندهگان) طرح شد و پس از آن پرسشنامه اولیه (پایلوت) با ۷۰ سؤال به منظور بررسی روایی محتوا، در اختیار ۱۲ نفر از خبرگان قرار داده شد و از ایشان درخواست شد تا پرسشنامه را از منظر روایی محتوایی بررسی کنند. بدین منظور از شاخص CVR استفاده گردید. برای محاسبه شاخص CVR، لازم است متخصصین به یکی از سه گزینه "ضروری و مفید است"، "مفید است اما ضروری نیست" و "نه مفید است و نه ضروری" پاسخ دهند. بر اساس نظرات آنها و با توجه به فرمول لاوشه، مقدار شاخص CVR محاسبه می گردد. سؤالاتی که مقدار شاخص CVR آنها کمتر از مقدار قابل قبول باشد، از پرسشنامه اولیه (پایلوت) حذف می شوند. در بررسی روایی محتوا مقدار شاخص CVR از فرمول زیر حاصل می گردد.

$$CVR = \frac{n_E - \frac{N}{2}}{\frac{N}{2}}$$

N: تعداد کل خبرگان پاسخ دهنده می باشد.

ne: تعداد خبرگان که سؤال را ضروری تشخیص داده اند.

بر اساس جدول لاوشه، برای تعداد خبرگان ۱۲ نفری، حداقل مقدار قابل قبول CVR عدد ۰.۵۶ می باشد. در نهایت پرسشنامه با ۴۵ گویه که بر اساس شاخص های CVR مورد تأیید هستند، جهت گردآوری داده های بخش کمی حاصل گردید.

معیار کلاسیک برای سنجش پایایی و سنجه های مناسب برای ارزیابی همسانی درونی سؤالات پرسشنامه می باشد. مقدار آلفای کرونباخ بالاتر از ۰.۷ نشانگر پایایی قابل قبول است. در مورد متغیرهایی با تعداد سؤالات اندک، مقدار 0/6 را به عنوان حد مطلوب ضریب آلفای کرونباخ معرفی کرده اند (Delavar, 2009).

همان طور که از جدول فوق ملاحظه می شود، پایایی مقیاس کمی پژوهش به روش آلفای کرونباخ مورد تأیید است.

جدول ۳. محاسبات پایایی به روش آلفای کرونباخ

سازه	شماره سؤالات	تعداد سؤالات	آلفای کرونباخ
کل پرسشنامه	۱ الی ۴۵	۴۵	۰,۹۴۵
شرایط علی	۱ الی ۶	۶	۰,۸۰۷
پدیده محوری	۷ الی ۱۲	۶	۰,۸۲۱
بسترها و زمینه‌ها	۱۳ الی ۲۲	۱۰	۰,۸۳۵
شرایط مداخله گر	۲۹ الی ۳۵	۷	۰,۷۶۴
مکانیزم‌ها و راهبردها	۲۳ الی ۲۸	۶	۰,۷۴۷
پیامدها	۳۶ الی ۴۵	۱۰	۰,۸۴۴

یافته‌های پژوهش

باتوجه به نتایج جدول فوق، ملاحظه می‌شود که مقدار پایایی به روش آلفای کرونباخ که بر اساس ۱۹۷ نفر آزمودنی محاسبه شده، برای کل سؤالات و همچنین به تفکیک سازه‌ها بزرگ‌تر از مقدار ۰,۷ بوده و مورد تأیید می‌باشد. در این تحقیق با توجه به استفاده از تئوری داده‌بنیاد، پس از پایان مراحل کدگذاری، باز، محوری و گزینشی، در نهایت ۶ مقوله اصلی و ۱۰ مقوله فرعی مهم و تأثیرگذار شناسایی شدند که در مدل پارادایمی بیان می‌گردد.

جدول ۴. مفاهیم استخراج شده و فراوانی آنها در کل اسناد

ردیف	مفهوم	فراوانی کد در کل اسناد	ردیف	مفهوم	فراوانی کد در کل اسناد
۱	برخورداری از دانش تخصصی رمز ارز و بلاک چین.	۹	۲۱	کاهش کارمزد انتقال بین‌المللی	۱۰
۲	احساس نیاز و تقاضای روبه‌رشد کاربران.	۱۰	۲۲	تعامل با دنیا	۵
۳	ظرفیت بالای نیروی انسانی متخصص در کشور.	۹	۲۳	تسهیل خدمات مبادلات	۴
۴	جذب سرمایه و حمایت مالی.	۶	۲۴	معضل فیلترینگ و محدودیت‌های اینترنتی.	۵
۵	ضرورت قانون‌گذاری و مقررات شفاف و مناسب.	۹	۲۵	محدودیت‌های اعمالی دولت و رگولاتوری در زمینه رمز ارزها.	۷
۶	امنیت داده و محرمانگی اطلاعات کاربران.	۸	۲۶	مقاومت در برابر تغییر و چالش‌های پذیرش فناوری.	۵
۷	تأثیر مقتضیات زمانی کشور بر پیاده‌سازی استارت‌آپ‌ها	۵	۲۷	تحریم‌های وضع شده علیه	۴

	کشور که مانع از تعاملات بین‌المللی می‌شود.				
۶	نظارت پلیس فتا و قوه قضائیه بر صنعت رمز ارزها.	۲۸	۵	لزوم فرهنگ‌سازی و آموزش جامعه در حوزه رمز ارز	۸
۶	تسهیل خدمات مبادلات و توسعه اپلیکیشن‌های بلاک‌چین	۲۹	۲۰	لزوم تسهیل‌سازی توسط مجوز دهندگان و نهادهای نظارتی	۹
۷	تسهیل همکاری بین‌المللی با صرافی‌ها و شرکت‌های خارجی.	۳۰	۴	لزوم توسعه پلتفرم‌ها و اپلیکیشن‌های مورد نیاز.	۱۰
۴	تسهیل گردش پول و مبادلات ارزی از طریق استارت‌آپ‌های رمز ارز.	۳۱	۱۱	وضعیت و سطح زیرساخت‌های فناوری.	۱۱
۴	تدوین استراتژی‌های بازاریابی و ورود به بازار.	۳۲	۴	مقتضیات اقتصادی و اجتماعی کشور.	۱۲
۶	توسعه و بهبود زیرساخت‌های فناوری مرتبط با رمز ارزها.	۳۳	۴	امکان انتقال بین‌المللی وجوه سنگین	۱۳
۴	توسعه مدل‌های درآمدی نوآورانه و دانش‌بنیان.	۳۴	۵	توجه به مباحث پول‌شویی	۱۴
۶	رشد اقتصادی و توسعه بازارهای جدید	۳۵	۹	ارائه خدمات بهتر به جامعه	۱۵
۹	بهبود شرایط اقتصادی از طریق افزایش درآمد تجاری ایرانی	۳۶	۵	مسدود شدن سرمایه ایرانیان در صرافی‌های خارجی	۱۶
۵	تسهیل تراکنش‌ها و کاهش هزینه‌های مبادلات ارزی	۳۷	۶	آسودگی خاطر دانشجویان و مسافران برون‌مرزی	۱۷
۸	ایجاد درآمد پایدار و بهبود سطح زندگی مردم و تریدرها	۳۸	۷	لزوم همگامی با تغییرات جهانی	۱۸
۷	افزایش کارآفرینی و ایجاد شغل پایدار در صنعت رمز ارز	۳۹	۴	تسهیل همکاری بین‌المللی با صرافی‌ها و شرکت‌های خارجی	۱۹
۴	افزایش اعتماد کاربران به خدمات رمز ارز	۴۰	۱۱	سرعت بالای انجام مبادلات	۲۰

همان‌طور که از جدول فوق ملاحظه می‌شود تعداد ۴۰ مفهوم استخراج شده از مجموع ۲۶۷ کد باز (تعداد فراوانی کدها در کل اسناد) استخراج شده‌اند. در جدول زیر دسته‌بندی مفاهیم در مقوله‌های اصلی و فرعی پس از کدگذاری محوری و انتخابی، بیان شده است.

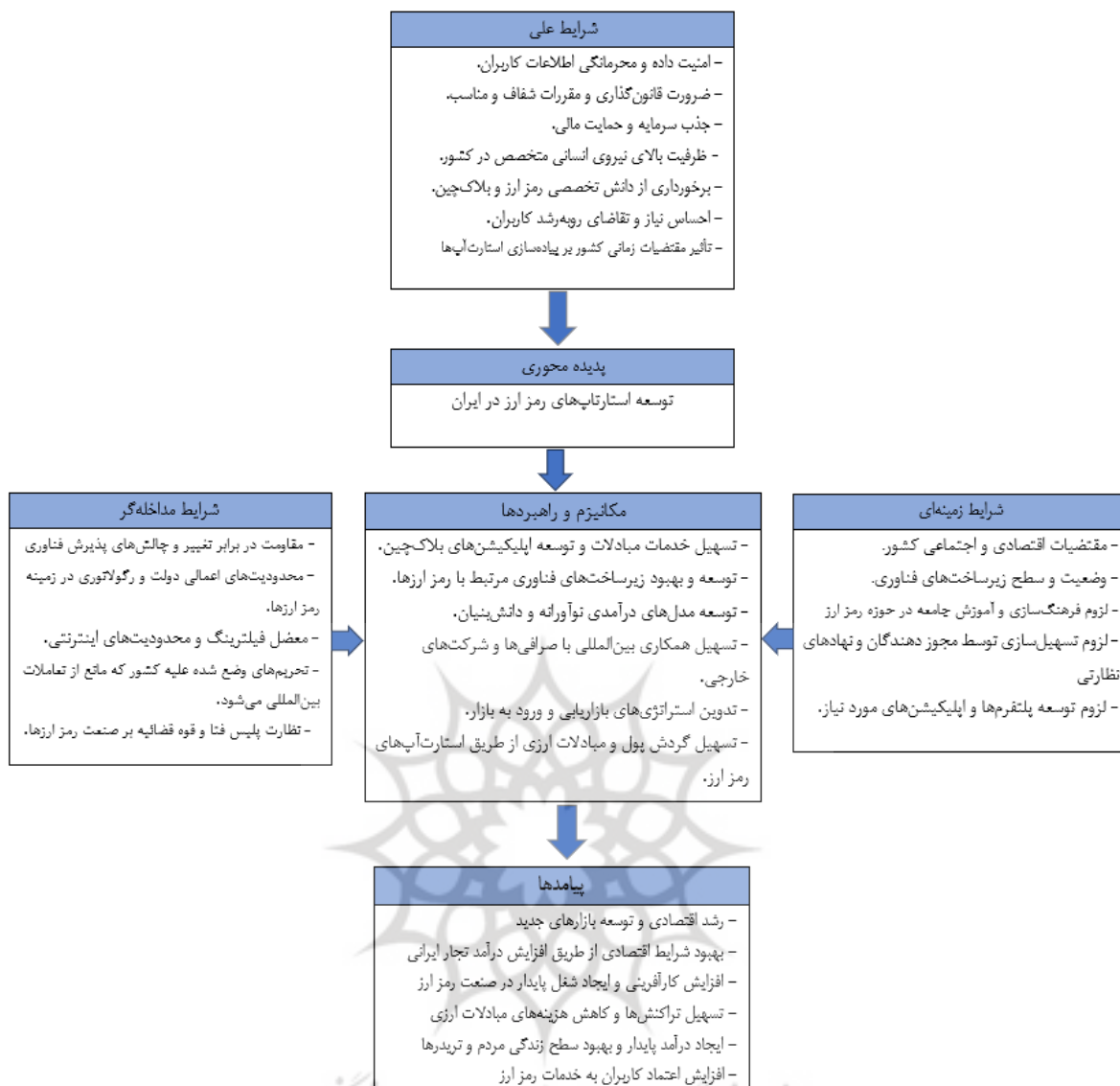
جدول ۵. مقوله‌ها، ابعاد و مفاهیم استخراج شده نهایی

مفهوم (کدگذاری باز)	مقوله فرعی (کدگذاری محوری)	مقوله اصلی (کدگذاری انتخابی)
برخورداداری از دانش تخصصی رمز ارز و بلاک‌چین. احساس نیاز و تقاضای روبه‌رشد کاربران. ظرفیت بالای نیروی انسانی متخصص در کشور. جذب سرمایه و حمایت مالی. ضرورت قانون‌گذاری و مقررات شفاف و مناسب. امنیت داده و محرمانگی اطلاعات کاربران. تأثیر مقتضیات زمانی کشور بر پیاده‌سازی استارت‌آپ‌ها	ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های موفقیت استارت‌آپ تهدیدهای شناسایی شده	شرایط علی
لزوم فرهنگ‌سازی و آموزش جامعه در حوزه رمز ارز لزوم تسهیل‌سازی توسط مجوز دهندگان و نهادهای نظارتی لزوم توسعه پلتفرم‌ها و اپلیکیشن‌های مورد نیاز. وضعیت و سطح زیرساخت‌های فناوری. مقتضیات اقتصادی و اجتماعی کشور. معضل فیلترینگ و محدودیت‌های اینترنتی. محدودیت‌های اعمالی دولت و رگولاتوری در زمینه رمز ارزها.	مشارکت و همکاری با ذی‌نفعان زیرساخت و مقتضیات لازم	شرایط زمینه‌ای
مقاومت در برابر تغییر و چالش‌های پذیرش فناوری. تحریم‌های وضع شده علیه کشور که مانع از تعاملات بین‌المللی می‌شود. نظارت پلیس فتا و قوه قضائیه بر صنعت رمز ارزها. تسهیل خدمات مبادلات و توسعه اپلیکیشن‌های بلاک‌چین	ریسک‌ها و محدودیت‌ها	شرایط مداخله‌گر
تسهیل همکاری بین‌المللی با صرافی‌ها و شرکت‌های خارجی. تسهیل گردش پول و مبادلات ارزی از طریق استارت‌آپ‌های رمز ارز.	تسهیل در فرایندهای کلان اقتصادی	مکانیزم‌ها و راهبردها

تدوین استراتژی‌های بازاریابی و ورود به بازار.	راهکارهای مدیریت کسب و کار	
توسعه و بهبود زیرساخت‌های فناوری مرتبط با رمز ارزها.		
توسعه مدل‌های درآمدی نوآورانه و دانش‌بنیان.		
رشد اقتصادی و توسعه بازارهای جدید	بهبود شاخص‌های اقتصادی	پیامدها
بهبود شرایط اقتصادی از طریق افزایش درآمد تجار ایرانی		
تسهیل تراکنش‌ها و کاهش هزینه‌های مبادلات ارزی		
ایجاد درآمد پایدار و بهبود سطح زندگی مردم و تریدرها	تأثیر بر درآمد کاربران و استارت‌آپ‌ها	
افزایش کارآفرینی و ایجاد شغل پایدار در صنعت رمز ارز		
افزایش اعتماد کاربران به خدمات رمز ارز		

مدل پارادایمی به محقق کمک می‌کند تا بداند مقولات چگونه باید در ارتباط و به صورت توالی مشخص در کنار همدیگر قرار بگیرند. ساختار کلی مدل پارادایمی در شکل زیر قابل مشاهده می‌باشد.

شکل ۲. مدل پارادایمی پژوهش - مبتنی بر گراند تئوری

تحلیل توصیفی داده های کمی

در جداول زیر مقادیر توصیفی مربوط به اطلاعات جمعیت شناسی آزمودنی های بخش کمی و مقوله های اصلی حاصل از تحلیل کیفی گزارش شده است.

جدول ۶. بررسی اطلاعات جمعیت‌شناسی آزمودنی‌های بخش کمی پژوهش

درصد	فراوانی		
43.1	85	زن	جنسیت
		مرد	
54.8	108	۲۰ تا ۳۰ سال	سن
		۳۱ تا ۴۰ سال	
		۴۱ تا ۵۰ سال	
		بالتر از ۵۰ سال	
34.5	68	دیپلم	تحصیلات
		فوق دیپلم	
		لیسانس	
		فوق لیسانس	
		دکتر	
3.0	6	جمع	

همان‌طور که از نتایج جدول فوق مشاهده می‌شود، ۵۶٫۹ درصد از آزمودنی‌ها مرد هستند، همچنین بیش از نیمی از آزمودنی‌ها (۵۴٫۸ درصد) را طبقه سنی ۲۰ تا ۳۰ سال تشکیل می‌دهند و طبقه لیسانس با ۴۷٫۲ درصد، بیشترین فراوانی از نظر تحصیلات را دارا می‌باشند.

جدول ۷. مقادیر توصیفی متغیرهای کمی پژوهش

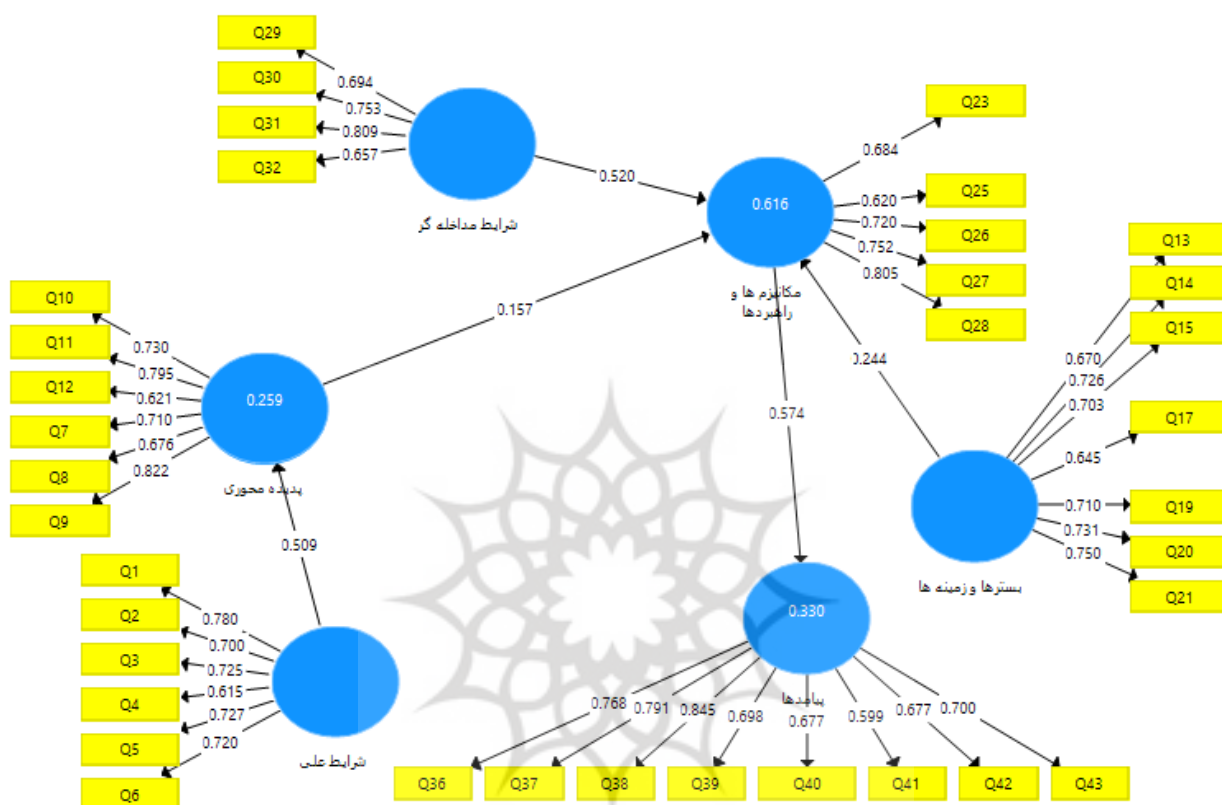
پيامدها	شرایط مداخله‌گر	مکانیزم‌ها و راهبردها	بسترها و زمینه‌ها	پدیده محوری	شرایط علی	تعداد
۱۹۷	۱۹۷	۱۹۷	۱۹۷	۱۹۷	۱۹۷	۱۹۷
4.350	4.330	4.348	4.345	۴,۳۲۸	4.367	میانگین
0.614	0.562	0.601	0.570	0.688	0.679	انحراف معیار
-1.599	-1.440	-1.251	-1.145	-1.590	-1.732	چولگی
3.437	2.284	2.130	1.404	2.837	3.922	کشیدگی

همان‌طور که مشاهده می‌شود، تحلیل داده‌های کمی بر اساس تعداد ۱۹۷ پرسشنامه صورت گرفته است، بیشترین میانگین مربوط به مقوله شرایط علی بوده (۴,۳۶۷) و کمترین مقدار میانگین مربوط به مقوله پدیده محوری (۴,۳۲۸) می‌باشد.

ارزیابی مدل اندازه‌گیری

در نمودار زیر، مدل اندازه‌گیری نشان داده می‌شود. همان‌طور که در شکل زیر مشاهده می‌شود، مدل اندازه‌گیری از ۴۵ سؤال در قالب ۶ سازه تشکیل شده است. در مدل اولیه گویه‌های ۱ تا ۶ مربوط به سازه شرایط علی، گویه‌های ۷ تا ۱۲

مربوط به سازه پدیده محوری، گویه‌های ۱۳ تا ۲۲ مربوط به سازه بسترها و زمینه‌ها، گویه‌های ۲۳ تا ۲۸ مربوط به سازه مکانیزم‌ها و راهبردها، گویه‌های ۲۹ تا ۳۵ مربوط به سازه شرایط مداخله‌گر و گویه‌های ۳۶ تا ۴۵ مربوط به سازه پیامدها می‌باشند. لازم به ذکر است که گویه‌های ۱۶، ۱۸، ۲۲، ۲۴، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۴۴ و ۴۵ به دلیل بار عاملی ضعیف (کمتر از ۰,۵) یا عدم تحقق مقدار مناسب (AVE)، از مدل حذف شده‌اند.

شکل ۳. مدل اندازه‌گیری شامل ضرایب تعیین، ضرایب مسیر و مقادیر بارهای عاملی

با توجه به نمودار فوق، بارهای عاملی، ضرایب مسیر و مقادیر ضریب تعیین داخل سازه‌ها مشاهده می‌شوند که به تفصیل در بخش‌های بعدی توضیح داده می‌شود. در جدول زیر خلاصه‌ای از شاخص‌های مدل اندازه‌گیری بیان شده است، لازم به ذکر است که شاخص AVE برای چند سازه کمتر از مقدار قابل قبول ۰,۵ حاصل شده بود که پس از حذف گویه‌های دارای بار عاملی ضعیف، شاخص AVE بزرگ‌تر از ۰,۵ محاسبه گردید.

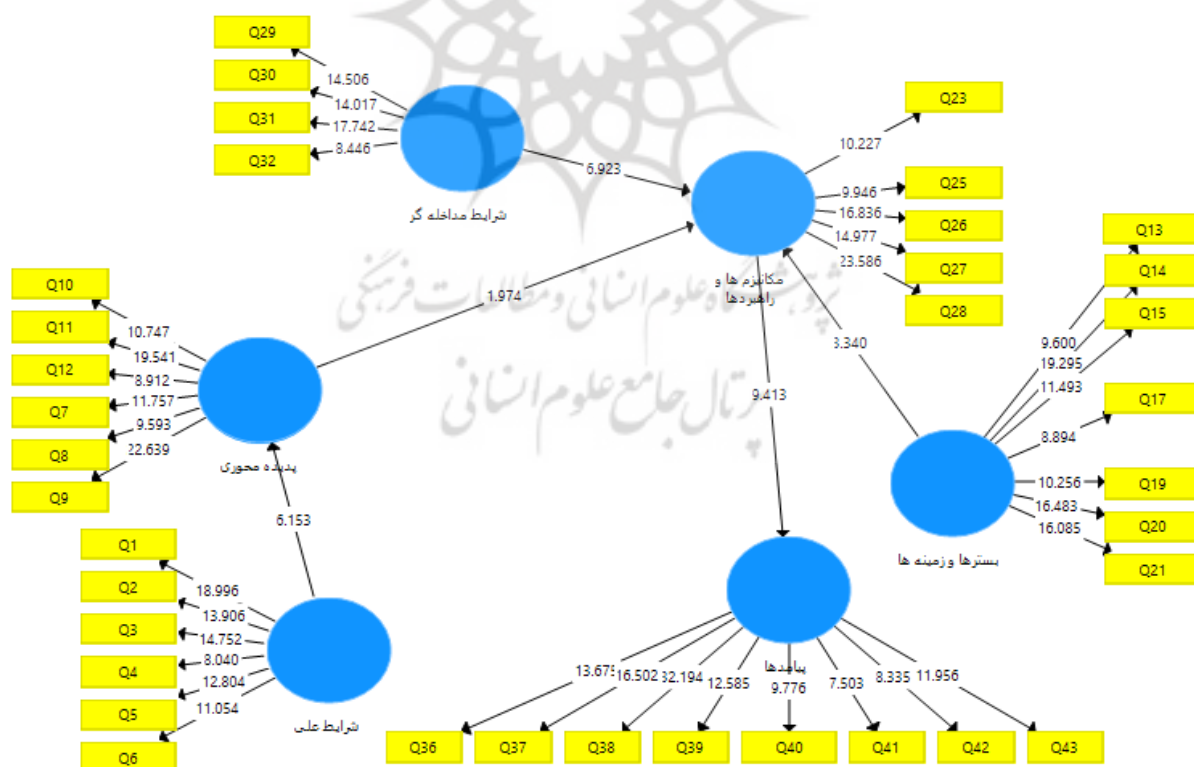
جدول ۸. خلاصه‌ای از شاخص‌های مدل اندازه‌گیری

آلفای کرونباخ	ضریب قابلیت اطمینان ساختاری (CR)	میانگین واریانس استخراج شده (AVE)
۰,۷۶۳	۰,۸۴۲	۰,۵۱۷
0.833	۰,۸۷۴	0.500
۰,۸۰۷	۰,۸۶۱	۰,۵۰۸
۰,۷۰۶	۰,۸۲۰	۰,۵۳۴
۰,۸۲۲	۰,۸۷۱	۰,۵۳۰
۰,۸۶۹	۰,۸۹۷	۰,۵۲۳

با استفاده از نتایج جدول فوق، امکان بررسی وضعیت پایایی ترکیبی و روایی همگرایی سازه‌های مدل پژوهش را خواهیم داشت که در دو بخش بعدی توضیح داده خواهند شد. با توجه به اینکه در بررسی روایی همگرا، برای تمام سازه‌ها هر سه شرط (الف- بزرگ‌تر بودن مقدار AVE از ۰,۵، ب- بزرگ‌تر بودن مقدار CR از ۰,۷، پ- بزرگ‌تر بودن مقدار CR از AVE) محقق شده‌اند، بنابراین روایی همگرا بر اساس نتایج روش حداقل مربعات جزئی مورد تأیید است.

ارزیابی مدل ساختاری

در این بخش به بررسی برازش مدل ساختاری پرداخته می‌شود.

شکل ۴. مدل ساختاری و ضرایب آماره T

با توجه به نمودار فوق، مشاهده می‌شود که مقادیر آماره T برای تمام شاخص‌های مدل (متغیرهای مشاهده‌پذیر) بزرگ‌تر از ۱,۹۶ بوده، لذا تمامی مسیرها معنادار می‌باشند.

جهت بررسی فرضیات مربوط به مدل پارادایمی پژوهش از مدل ساختاری مدل‌سازی معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی استفاده می‌شود. فرضیات به شرح ذیل می‌باشند:

فرضیه ۱: شرایط علی بر پدیده محوری اثر معنادار دارد.

فرضیه ۲: شرایط زمینه‌ای بر مکانیزم‌ها و راهبردها اثر معنادار دارد.

فرضیه ۳: پدیده محوری بر مکانیزم‌ها و راهبردها اثر معنادار دارد.

فرضیه ۴: شرایط مداخله‌گر بر مکانیزم‌ها و راهبردها اثر معنادار دارد.

فرضیه ۵: مکانیزم‌ها و راهبردها بر پیامدها اثر معنادار دارد.

باتوجه به نتایج جدول ذیل، می‌توان در خصوص تأیید یا عدم تأیید فرضیات فوق‌الذکر اظهار نظر کرد. مبنای تأیید فرضیات، معنادار بودن آماره t مربوط به هر مسیر می‌باشد

جدول ۹. ضرایب آماره T مربوط به سازه‌های اصلی پژوهش

ضریب مسیر	P-Values	T-Statistics	فرضیه
۰,۵۰۹	0	۶,۱۵۳	شرایط علی --> پدیده محوری
۰,۲۴۴	0	۳,۳۴۰	بسترها و زمینه‌ها --> راهبردها
۰,۱۵۷	۰,۰۵۰	۱,۹۷۴	پدیده محوری --> راهبردها
۰,۵۲۰	0	۶,۹۲۳	شرایط مداخله‌گر --> راهبردها
۰,۵۷۴	0	۹,۴۱۳	راهبردها --> پیامدها

با توجه به نتایج جدول فوق، آماره t برای مسیر پدیده محوری به راهبردها بزرگ‌تر از ۱,۹۶ است و در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است، از طرفی ضرایب T-value برای دیگر مسیرها بزرگ‌تر از ۲,۵۸ حاصل شده‌اند، لذا معناداری مسیرها در سطح اطمینان ۹۹٪ مورد تأیید قرار می‌گیرد. از طرفی به دلیل اینکه تمام ضرایب مسیر (مطابق جدول ۸) مثبت محاسبه شده‌اند، در نتیجه جهت تأثیر برای تمام مسیرها مستقیم است، بنابراین تمام فرضیه‌های مطرح شده تأیید می‌گردند.

بحث و نتیجه گیری

تحلیل داده‌های پژوهش در دو بخش کیفی و کمی انجام شد تا تصویری جامع از عوامل مؤثر بر موفقیت استارت‌آپ‌های رمز ارز ارائه شود. در بخش کیفی، داده‌ها از طریق کدگذاری باز، محوری و گزینشی تحلیل شدند که در نهایت منجر به شناسایی ۲۶۷ کد اولیه در قالب ۴۰ مفهوم غیر تکراری و ۱۰ مقوله فرعی شد. این مقوله‌ها در ۶ مقوله اصلی دسته‌بندی شدند که شامل شرایط علی، پدیده محوری، مکانیزم‌ها و راهبردها، بسترها و زمینه‌ها، شرایط مداخله‌گر و پیامدها هستند. در بخش کمی، یافته‌های حاصل از تحلیل داده‌های آماری از طریق مدل‌سازی معادلات ساختاری نشان داد که روابط بین

این مقوله‌ها معنادار بوده و فرضیه‌های پژوهش تأیید شدند. نتایج تحلیل نشان داد که مشارکت مؤثر ذی‌نفعان و شفافیت قوانین از عوامل کلیدی موفقیت استارت‌آپ‌های رمز ارز در ایران هستند. چالش‌هایی مانند تحریم‌ها، موانع نظارتی و ضعف زیرساخت‌ها، همچنین فرصت‌هایی چون همکاری‌های بین‌المللی به‌عنوان راهکارهای مهم برای رشد صنعت رمز ارز مطرح شده‌اند. مقایسه یافته‌های این پژوهش با مطالعات پیشین (Abbasi et al, 2024) (Adegbite, 2024) (Hosseini & Keshvari, 2022) (Radmehr & Sohrabi, 2023) (Moradziba et al, 2023) (Soleimani, 2024) (Carstens, 2019) (Nakamoto, 2019) (Kalinov & Erofeeva, 2023) (Roshani et al, 2020) (Ahmadi, 2021) (Allen et al, 2023) (Benetton & Compiani, 2024) (Tapscott & Tapscott, 2016) و هم‌خوانی دارد. یافته‌اند که شفافیت در قوانین و سیاست‌های حمایتی دولت، نقش کلیدی در تسریع رشد استارت‌آپ‌ها ایفا می‌کند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که نبود سیاست‌های شفاف و حمایت ناکافی از سوی دولت، موجب کندی فرآیند رشد و توسعه استارت‌آپ‌ها در این حوزه می‌شود (Adegbite, 2024) نشان دادند که قوانین شفاف و حمایت نهادی از سوی دولت‌ها و بانک‌های مرکزی، نقش حیاتی در رشد و توسعه استارت‌آپ‌های رمز ارز ایفا می‌کند. این عوامل به ایجاد اعتماد عمومی و جذب سرمایه‌گذاران کمک کرده و موجب رشد پایدار این استارت‌آپ‌ها می‌شود

نتایج بخش کیفی نشان داد که شرایط علی، شامل تهدیدهای شناسایی شده و ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های موفقیت استارت‌آپ، نقش مهمی در توسعه این صنعت دارد. برخورداری از دانش تخصصی رمز ارز و بلاک‌چین، افزایش تقاضای کاربران، ظرفیت بالای نیروی انسانی، جذب سرمایه، ضرورت قانون‌گذاری، امنیت داده‌ها و مقتضیات اقتصادی کشور از جمله عواملی بودند که در این حوزه شناسایی شدند. این عوامل زمینه‌ساز شکل‌گیری پدیده محوری پژوهش، یعنی توسعه استارت‌آپ‌های رمز ارز در ایران، هستند.

در ادامه، مکانیزم‌ها و راهبردهای توسعه این استارت‌آپ‌ها مورد بررسی قرار گرفتند. این راهبردها شامل مدیریت کسب‌وکار و تسهیل فرآیندهای کلان اقتصادی است که با اقداماتی نظیر توسعه اپلیکیشن‌های بلاک‌چین، تسهیل همکاری‌های بین‌المللی، بهبود زیرساخت‌های فناوری، توسعه مدل‌های درآمدی نوآورانه و تدوین استراتژی‌های ورود به بازار اجرا می‌شود. همچنین، بسترها و زمینه‌های توسعه این صنعت به عواملی مانند لزوم فرهنگ‌سازی، تسهیل مجوزها، توسعه زیرساخت‌های فناورانه و شرایط اقتصادی-اجتماعی کشور وابسته هستند. با این حال، موانعی همچون محدودیت‌های اینترنتی، قوانین سخت‌گیرانه نظارتی و مقاومت در برابر پذیرش فناوری‌های نوین به‌عنوان شرایط مداخله‌گر شناسایی شدند که می‌توانند رشد این صنعت را محدود کنند. در نهایت، پیامدهای مثبت توسعه استارت‌آپ‌های رمز ارز شامل رشد اقتصادی، بهبود شرایط تجاری، کاهش هزینه مبادلات، افزایش درآمد تریدرها و افزایش اشتغال در این صنعت بود.

یافته‌های بخش کمی پژوهش نشان داد که تمامی مقوله‌های اصلی دارای روابط معنادار هستند و تأثیر مستقیمی بر موفقیت استارت‌آپ‌های رمز ارز دارند. نتایج تحلیل داده‌های کمی نشان داد که شرایط علی اثر معنادار مثبتی بر پدیده محوری دارد و ضریب مسیر آن برابر با ۰,۵۰۹ است، که نشان می‌دهد ظرفیت‌های این حوزه تأثیر به‌سزایی در رشد استارت‌آپ‌های رمز ارز دارند. همچنین، بسترها و زمینه‌ها اثر معناداری بر مکانیزم‌ها و راهبردها دارند (ضریب مسیر: ۰,۲۴۴)، به این معنا که

حمایت‌های ساختاری و زیرساخت‌های قانونی و فنی نقش مهمی در پیشبرد این صنعت ایفا می‌کنند. علاوه بر این، پدیده محوری اثر مثبتی بر مکانیزم‌ها و راهبردها دارد (ضریب مسیر: ۰,۱۵۷)، که بدین معناست که توسعه استارت‌آپ‌های رمز ارز مستقیماً به استراتژی‌های اجرایی و مدیریتی مرتبط است. از سوی دیگر، شرایط مداخله‌گر تأثیر به‌سزایی بر مکانیزم‌ها و راهبردها دارد (ضریب مسیر: ۰,۵۲۰)، نشان‌دهنده این است که موانع نظارتی و تحریم‌ها چالش‌های اساسی در تدوین و اجرای راهبردهای توسعه ایجاد می‌کنند. در نهایت، مکانیزم‌ها و راهبردها اثر مثبت و معناداری بر پیامدها دارند (ضریب مسیر: ۰,۵۷۴)، که این امر تأیید می‌کند سیاست‌های توسعه‌ای مناسب می‌توانند به رشد اقتصادی، بهبود فضای کسب و کار و افزایش پذیرش عمومی رمز ارزها منجر شوند.

از یافته‌های مهم این پژوهش، نقش ذی‌نفعان کلیدی در موفقیت استارت‌آپ‌های حوزه رمز ارز است. در این راستا، چهار گروه اصلی شامل دولت، بانک مرکزی، سرمایه‌گذاران و کاربران شناسایی شدند که هر یک نقشی کلیدی در توسعه یا محدودسازی این صنعت دارند. جدول زیر نقش‌ها، چالش‌های مرتبط و اقدامات پیشنهادی برای هر یک از این ذی‌نفعان را نشان می‌دهد:

جدول ۱۰. نقش ذی‌نفعان در موفقیت استارت‌آپ‌های رمز ارز

ذی‌نفعان	نقش‌ها و مسئولیت‌ها	چالش‌های مرتبط	اقدامات پیشنهادی
دولت	سیاست‌گذاری، تدوین قوانین شفاف	مقررات مبهم، عدم حمایت	تدوین قوانین شفاف، تسهیل‌گری قانونی
بانک مرکزی	نظارت مالی، ایجاد زیرساخت‌های پرداخت دیجیتال	نبود زیرساخت مناسب، مقاومت به تغییر	حمایت از زیرساخت‌های مالی نوین
سرمایه‌گذاران	تأمین منابع مالی، سرمایه‌گذاری در مراحل اولیه	عدم اعتماد به پایداری استارت‌آپ‌ها	ارائه ضمانت‌های قانونی برای سرمایه‌گذاری
کاربران	پذیرش فناوری، استفاده از خدمات	اعتماد پایین، نگرانی درباره امنیت داده‌ها	اعتمادسازی از طریق امنیت و شفافیت

نتایج نشان داد که حمایت‌های دولتی، ایجاد زیرساخت‌های مالی پایدار توسط بانک مرکزی، افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران و ارتقای امنیت و شفافیت برای کاربران، از جمله عوامل کلیدی در موفقیت این صنعت محسوب می‌شوند. همچنین نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که با تدوین سیاست‌های حمایتی شفاف، توسعه زیرساخت‌های مالی و دیجیتال، و تسهیل همکاری‌های بین‌المللی، می‌توان موانع پیش‌روی استارت‌آپ‌های رمز ارز را کاهش داد. همچنین، ایجاد چارچوب‌های نظارتی هوشمند، افزایش امنیت و کاهش ریسک‌های قانونی، به رشد این صنعت و جذب سرمایه‌گذاران کمک خواهد کرد. این تحقیق می‌تواند نقش کلیدی در بهبود محیط کسب و کار، افزایش شفافیت مالی و کاهش فساد در صنعت رمز ارزها ایفا کند و به توسعه پایدار استارت‌آپ‌های رمز ارز در ایران کمک نماید.

بر اساس یافته‌های این پژوهش، مدل پارادایمی پژوهش نشان می‌دهد که شرایط علی موجب رشد استارت‌آپ‌های رمز ارز شده و این رشد از طریق بسترهای حمایتی تسهیل می‌شود، اما شرایط مداخله‌گر می‌تواند چالش‌هایی در مسیر توسعه

ایجاد کند. در این چارچوب، راهبردهای پیشنهادی شامل بهبود سیاست‌های نظارتی، توسعه زیرساخت‌های فناورانه و جذب سرمایه خارجی، منجر به پیامدهای مثبت اقتصادی و اجتماعی خواهد شد.

با توجه به نتایج حاصل از این پژوهش، پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

برای توسعه استارت‌آپ‌های رمز ارز، چندین پیشنهاد کاربردی و استراتژیک می‌تواند به تسهیل و تسریع رشد این صنعت کمک کند. نخستین گام، تدوین سیاست‌های قانونی و نظارتی شفاف و پایدار است که به تسهیل فعالیت استارت‌آپ‌ها کمک کند. این امر مستلزم همکاری میان نهادهای دولتی و بخش خصوصی برای تنظیم مقررات نوآورانه و ایجاد سازوکارهای حمایتی است که توسط بانک مرکزی پیگیری شود، به طوری که نظارت و توسعه صنعت رمز ارز به نحو مطلوبی تسهیل گردد. در کنار این موارد، توسعه زیرساخت‌های فناوری و امنیت نیز اهمیت ویژه‌ای دارد. برای مقابله با تهدیدات هکری و مشکلات امنیتی، لازم است سرمایه‌گذاری بیشتری در حوزه امنیت سایبری و زیرساخت‌های فناوری صورت گیرد. همچنین حمایت از فناوری‌های نوین بلاک‌چین، می‌تواند به تسریع پذیرش رمز ارزها در نظام مالی کشور کمک کند. آموزش و فرهنگ‌سازی در این حوزه نیز از اولویت‌های مهم به‌شمار می‌آید. برگزاری دوره‌های آموزشی برای آشنایی عموم مردم و سرمایه‌گذاران با فرصت‌ها و چالش‌های بازار رمز ارز و توسعه برنامه‌های اطلاع‌رسانی در جهت ترویج استفاده صحیح از فناوری‌های مالی نوین، می‌تواند در کاهش مشکلات موجود نقش به‌سزایی ایفا کند. در نهایت، همکاری‌های بین‌المللی و کاهش تأثیر تحریم‌ها نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ایجاد کنسرسیوم‌های منطقه‌ای برای بهبود تعاملات مالی در حوزه رمز ارز و بهره‌گیری از تجربیات کشورهای پیشرو مانند سوئیس، سنگاپور و آمریکا در تنظیم سیاست‌های رمز ارز، می‌تواند به بهبود وضعیت و رشد این صنعت کمک کند.

برای تحقیقات آینده و سایر پژوهشگران پیشنهاد می‌شود، تأثیر سیاست‌های بین‌المللی بر رشد و موفقیت استارت‌آپ‌های رمز ارز در ایران، مقایسه تطبیقی ایران با کشورهای پیشرو در حوزه فناوری‌های مالی و رمز ارز و بررسی مدل‌های مالی پایدار برای استارت‌آپ‌های رمز ارز در شرایط تحریمی مورد تحقیق و بررسی قرار گیرد.

رشد فناوری‌های مالی و چالش‌های حوزه رمز ارزها، ضرورت تدوین سیاست‌هایی را ایجاد می‌کند که ضمن حمایت از نوآوری، از تخلفات مالی جلوگیری کند. تدوین قوانین شفاف، همسو با استانداردهای بین‌المللی، می‌تواند اعتماد عمومی را افزایش داده و سرمایه‌گذاران را جذب کند. در کنار اصلاحات قانونی، توسعه زیرساخت‌های دیجیتال و امنیت سایبری، همراه با ایجاد سندباکس‌های نظارتی و ارائه مشوق‌های مالی، مسیر رشد این صنعت را هموار خواهد کرد. تحریم‌های اقتصادی، از دیگر موانع توسعه این حوزه است که از طریق مدل‌های پرداخت غیرمتمرکز و همکاری‌های منطقه‌ای قابل مدیریت است. همچنین، آموزش عمومی و آگاهی‌بخشی درباره رمز ارزها می‌تواند از کلاهبرداری‌های مالی جلوگیری کند. در نهایت، حمایت مالی از استارت‌آپ‌ها از طریق ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری و ارائه وام‌های کم‌بهره، به رشد پایدار این صنعت منجر خواهد شد. ترکیب سیاست‌های حمایتی و نظارتی متعادل، کلید موفقیت توسعه رمز ارزها در ایران است.

Reference

Abbasi, R., & Mohammadi, F., & Alizadeh, P. (2023). Multi-level governance in crypto ecosystems. *Journal of Digital Governance*, 5(2), 78-95. DOI:10.3233/IP-190154. (In Persian).

- Abbasi, D., & Mahdih, O., & Shahsavari, F. (2024). Identifying Factors Affecting the Success of Startups: A Phenomenological Study. *Journal of Entrepreneurship Development*, 16(4), 187-214. doi: 10.22059/jed.2023.359337.654193. (In Persian).
- Adomei Fard, A. (2024). Investigating the effects of blockchain adoption on the digital banking industry in Iran, 10th International Conference on Management, Accounting and Economics in Sustainable Development, Mashhad, <https://civilica.com/doc/2158661>. (In Persian).
- Adegbite, A. (2024). The Role Of Blockchain Technology In Enhancing Financial Inclusion. *IOSR Journal of Economics and Finance*, 15(2), 78-96. DOI:10.9790/5933-1505071928
- Ahmadzadeh, S., & Soltani, M. (2022). Stakeholder theory in decentralized finance. *Blockchain Research Quarterly*, 3(1), 45-67. (In Persian).
- RAHMANI, A., & Babajani Mohammadi, S. (2021). The Impact of Digital Currencies on Iran Economy, Opportunities and Challenges. *JOURNAL OF INTELLIGENT KNOWLEDGE EXPLORATION AND PROCESSING*, 1(1), 28-41. SID. <https://sid.ir/paper/1025542/en>. (In Persian).
- Allen, D. W., & Berg, C., & Lane, A. M. (2023). Why airdrop cryptocurrency tokens? *Journal of Business Research*, 163, 113945. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.113945>
- Benetton, M., & Compiani, G. (2024). Investors' beliefs and cryptocurrency prices. *The Review of Asset Pricing Studies*, raad015. <https://doi.org/10.1093/rapstu/raad015>
- Carstens, A. (2019). The future of money and the payment system: What role for central banks? Bank for International Settlements. Retrieved from <https://www.bis.org>
- Dalavar, A. (2009). Qualitative methodology. *Rahbord Quarterly*, 19(54), 307-329. (In Persian).
- Li, X., & Zhang, Y., & Chen, J. (2023). The role of stakeholders in the growth of cryptocurrency startups: A cross-country comparison. *Journal of Blockchain Technology*, 18(2), 151-169.
- Li, X., & Wang, Y. (2018). The application of big data in finance. *Journal of Financial Markets*, 39, 32-45. <https://doi.org/10.1186/s40537-017-0111-6>
- Lee, X., & Wong, K. (2023). Causal relationships in crypto ecosystems. *Journal of Digital Transformation*, 15(3), 145-167.
- McCarthy, P. X., & Gong, X., & Stephany, F., & Braesemann, F., & Rizoïu, M.-A., & Kern, P. (2023). The science of startups: The impact of founder personalities on company success [SSRN Scholarly Paper, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4359859>]. DOI: 10.2139/ssrn.4359859
- Moradi, F., & Ghaffari, R. (2023). The overlooked role of community engagement in blockchain ventures. *Journal of Business Venturing Insights*, 19, e00345. . (In Persian).
- Mohammadipour, G. (2010). Content analysis method: A practical research guide. Tehran: Humanities Knowledge Repository.. (In Persian).
- Moradi ziba, S., & Abbasi, J., & Radfar, R., & Abdolvand, M. A. (2023). Designing the pattern of causes and consequences in the implementation of digital marketing strategies in successful Iranian startups with Mixed method Research. *Journal of value creating in Business Management*, 3(3), 129-157. doi: 10.22034/jvcbm.2023.389183.1068. (In Persian).
- Nakamoto, S. (2023). "Innovation and Collaboration in the Crypto Ecosystem: A Stakeholder Analysis."
- Radmehr, N., & Sohrabi, K. (2023). The impact of government financial policies on the performance of cryptocurrency startups. *Technology Management Journal*, 15(1), 67-89. (In Persian).
- Roshani, A., & Rahimi Nik, A., & Vedadi, A., & Gholamzade, D. (2022). Developing a Success Model for Iranian Fintech Startups with a Value-Added Approach to Society. *Sociology of Education*, 6(2), 79-91. <https://iase-jrn.ir/index.php/se/article/view/159>. (In Persian).
- Soleimani, H. (2024). New Digital Marketing Strategies for the Growth and Development of Startups, First International Conference on New Research in Management, Law, Humanities and Entrepreneurship, <https://civilica.com/doc/2155368>. (In Persian).
- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). *Basic of Qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory* (Vol. ۲). CA: Thousand Oaks: Sage.
- Tapscott, D., & Tapscott, A. (2016). *Blockchain revolution: How the technology behind bitcoin is changing money, business, and the world*. Penguin. <https://www.amazon.com/Blockchain-Revolution-Technology>

- Tyagi N. (2022). Role of start-ups in the growth of the economy in India. available at: <https://timesofindia.indiatimes.com/blogs/voices/role-of-start-ups-in-the-growth-of-the-economy-in-india/> accessed date: 20/03/2023)
- Zhao, J. L., & Fan, S., & Yan, J. (2016). Overview of business innovations and research opportunities in blockchain and introduction to the special issue. *Financial Innovation*, 2(1), 1–7. <https://doi.org/10.1186/s40854-016-0049-2>
- Zhang, Y., & Wang, L., & Chen, X. (2021). Blockchain adoption in startups: A technical perspective. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 68(4), 789–801. DOI:[10.53106/160792642021072204007](https://doi.org/10.53106/160792642021072204007).

